

Ang Batas Laban sa **PANGGAGAHASA**

(Republic Act Nos. 8353 at 8505, at mga kaugnay
na batas at desisyon ng Korte Suprema)

Isang Praymer

Inilathala ng
Women's Legal Bureau, Inc.

sa pakikipagtulungan ng

National Commission on the Role of Filipino Women
at

United Nations Population Fund

1998

INTRODUKSYON

Isang karahasang kasuklam-suklam ang panggagahasa. Sa mga babae ang pangambang magahasa ay nagbabawal ng maraming bagay. Hindi sila maaaring lumabas nang gabi o di kaya'y magsuot ng mga komportableng damit. Hindi sila basta-basta makalakad nang mag-isa o makapunta sa mga lugar na gustong puntahan nang walang kasama.

Maraming nagiging biktima ng dahas ng panggagahasa araw-araw. Karaniwan ay kababaihan at mga batang babae. Ngunit sa iba't ibang kadahilanan, karamihan sa mga biktima ay hindi nagkalakas-loob na maghayag ng karanasan at maghabla ng may sala. Pangunahing dahilan ng kanilang pananahimik ang kawalan ng suporta at pang-unawa sa kanilang karanasan at pangangailangan. Isa rin sa mga dahilan ang kawalan ng kaalaman hinggil sa kanilang mga karapatan at sa ligal na proseso ng paghahabla.

Layon ng praymer na ito na magbigay kaalaman ukol sa panggagahasa bilang isang krimen. Layon din nito na makapagbahagi ng kaalaman hinggil sa prosesong ligal at mga maaaring gawin sa mga kaso ng panggagahasa. Ang pagkakaroon ng ganitong kaalaman ay maaaring makatulong sa pagdedesiyon ng mga biktima na tugunan ang paglapastangan sa kanila. Tulong din ito sa iba't ibang grupong nagbibigay ng serbisyo at suporta sa mga nagahasa.

Ang pokus ng praymer na ito ay ang *Republic Act No. 8353* hinggil sa panggagahasa na inaprubahan noong Setyembre 1997. Binago ng *Republic Act No. 8353* ang batas hinggil sa panggagahasa na nakasaad sa *Revised Penal Code*. Kasama rin dito ang mga desisyon ng Korte Suprema kaugnay ng panggagahasa. Tinatalakay din ang ligal na proseso sa pagsampa ng kaso, at ang *Republic Act No. 8505 (1998)* na nag-aatas ng pagtatatag ng mga *crisis centers* na magbibigay ng serbisyo sa mga biktima ng panggagahasa.

na

m:

hi

isi

an

gir

ah.

na:

MGA KARANIWANG PANIWALA

TUNGKOL SA PANGGAGAHASA

Ganito ang ilan sa mga karaniwang palagay sa mga nagagahasa:

“Ang lakas naman kasi ng loob niyang maglakad nang mag-isa kahit gabi...”

“Dapat kasi nasa bahay na sa gabi ang babae, para hindi magahasa.”

“Masyado naman kasing maiiksi ang mga damit na isinusuot niya eh...”

“Paano ka nagahasa? Hindi ka naman maganda ah...”

“Matanda na siya para magahasa. Sino pa ba naman ang magkakainteres sa kanya?”

“Malandi talaga ang babaeng ‘yan. Tama lang na ginahasa siya!”

“Pumayag naman siyang magpahalik at magpahipo, ah. Wala siyang karapatang magreklamo na siya’y ginahasa.”

“Bakit siya nagrereklamo na siya’y ginahasa, eh prosti naman siya...”

ANG KATOTOHANAN

Walang pinipiling babae ang panggagahasa. Kahit ano pa ang kanyang hitsura, maputi o maitim, mayaman o mahirap, bata o matanda, may asawa o wala, at kahit siya pa ay *prostitute*, siya ay maaaring magahasa. Batay sa datos, karamihan sa mga kasó ng panggagahasa ay ginawa ng mga taong kakilala at kapamilya ng mga biktima. Samakatwid, hindi lamang nanganganib na magahasa ang mga babae sa labas ng bahay. Katunayan, sila ay nanganganib din o mas nanganganib na magahasa sa loob ng bahay o sa kamay ng mga taong kanilang kakilala o pinagkakatiwalaan.

Marami ang naniniwalang kahit paano ay may kasalanan ang babae kaya nagagahasa. Ngunit ang totoo, walang babae ang nagnais o nagnanais maranasan ang dahas ng gahasa. Hindi madali sa isang babae na magpatuloy ng normal na pamumuhay pagkatapos magahasa. Mahirap din ang pagdedesisyon na maglahad ng karanasan at magreklamo. Pero sa kabila ng nilapastangang pagkatao at nilamog na katawan, madalas na babae pa rin ang siniñisi sa mga panggagahasa.

Walang ibang pinag-uugatan ang panggagahasa kundi ang tahasan at pangkalahatang pagmamaliit sa pagkatao ng kababaihan, at pagtingin na sila ay nabubuhay sa mundo bilang mga tagapagsilbi ng kalalakihan, tagapagbigay-aliw, parausan o *sex objects*. Dito nag-uugat ang lahat ng paglapastangan sa kababaihan.

sa

ak
sir

ANO ANG PANGGAGAHASA?

Ang panggagahasa ay isang krimen.

Sa ilalim ng batas, ang panggagahasa ay isinasagawa sa pamamagitan ng alinman sa mga sumusunod na akto:

- (1) pagpasok ng ari ng lalaki sa ari ng babae; o
- (2) pagpasok ng ari ng lalaki sa puwet ng babae o lalaki; o
- (3) pagpasok ng ari ng lalaki sa bibig ng babae o lalaki; o
- (4) paggamit ng isang tao, lalaki man o babae, ng anumang bagay o instrumento at pagpasok nito sa ari ng babae o sa puwet ng babae o lalaki.

Kinakailangang ang paggawa ng alinman sa mga aktong nakasaad sa itaas ay may mga kaakibat na sirkumstansya na alinman sa mga sumusunod:

- may paggamit ng puwersa, pananakot o intimidasyon; o
- may paggamit ng mapanlinlang na pagmamaniobra (*fraudulent machination*) o matinding pag-abuso ng kapangyarihan; o
- ang biktima ay wala sa tamang pag-iisip o walang malay; o
- ang biktima ay hindi pa umaabot sa labindalawang (12) taong gulang.

Ang depinisyon ng panggagahasa ay ayon sa *Republic Act No. 8353*, isang bagong batas na ipinasa noong Setyembre 1997 at nagpalawak sa depinisyon ng panggagahasa sa *Revised Penal Code*. Tingnan ang Apendiks A para sa kopya ng *Republic Act No. 8353*.

SINO ANG MAAARING MAGING BIKTIMA NG PANGGAGAHASA?

Sa ilalim ng batas, babae man o lalaki ay maaaring maging biktima ng panggagahasa (*Art. 266-A, Revised Penal Code*, na binago ng *Republic Act No. 8353*). Gayunpaman, kababaihan at mga batang babae ang karaniwang biktima.

SINO ANG MAAARING MANGGAGAHASA?

Lalaki man o babae ay maaaring manggagahasa (*Art. 266-A, Revised Penal Code*, na binago ng *Republic Act No. 8353*).

Maaaring gahasain din ng isang lalaki o babae ang kanyang asawa. Ito ay malinaw na kinikilala at pinaparusan sa kasulukuyang batas (*Art. 266-C, Revised Penal Code*, na binago ng *Republic Act No. 8353*). Ang panggagahasa sa asawa ay karaniwang tinatawag na *marital rape*.

ANO ANG MARITAL RAPE?

Itinuturing ng *Republic Act No. 8353* na panggagahasa ang pagsasagawa laban sa asawa ng alinman sa mga akto at sirkumstansya na sakop ng depinisyon ng batas ng panggagahasa. Tinatawag na *marital rape* ang panggagahasa sa asawa bagamat hindi ginagamit ang terminong *marital rape* sa batas. Ang parusa sa *marital rape* ay pareho rin sa iba pang klase ng panggagahasa.

SINO ANG MAAARING MAGSAMPA NG REKLAMO NG PANGGAGAHASA?

Hindi lamang ang biktima ang maaaring magsampa ng reklamo ng panggagahasa. Kahit sinong tao, kapamilya man o hindi ng biktima, ay maaaring magsampa ng reklamo. Ito ay dahil ang panggagahasa ay isa nang publikong krimen (*public crime*). Ang pagiging publikong krimen ng panggagahasa ay nagmumula sa kasalukuyang pagkategorya nito bilang *Crime Against Persons* (Sec. 2, *Republic Act No. 8353*). Dati, ang panggagahasa ay itinuring na *Crime Against Chastity* at pribadong krimen (*private crime*), kaya ang biktima lamang ang makakapagsampa ng reklamo at, sa ilang mga pagkakataon, ang mga magulang, lolo't lola o *guardian*. Binago ito ng *Republic Act No. 8353*.

Ang pagturing ng kasalukuyang batas sa panggagahasa bilang *Crime Against Persons* at publikong krimen ay malinaw na pagkilala na ito ay isang paglabag sa buong pagkatao ng biktima, at isa itong isyung panlipunan na dapat tugunan.

PANGGAGAHASA SA PAMAMAGITAN NG PAGGAMIT NG PUWERSA, PANANAKOT O INTIMIDASYON

May kaakibat na puwersa ang panggagahasa kung gumamit ng pisikal na lakas para maisagawa ang akto. Halimbawa nito ay ang pagsuntok, paghawak o pagtali ng mga kamay o paa ng biktima, pagkubabaw o pagdagan sa kanya, paghila, pagtulak, o pagtakip sa kanyang bibig.

Ayon sa Korte Suprema, ang puwersang ginamit sa panggagahasa ay hindi kinakailangang matindi o iyong hindi maaaring labanan. Kailangan lamang na ang puwersang ginamit ay sapat upang maisagawa ang panggagahasa.

Ilan sa mga halimbawa ng pananakot o intimidasyon ayon sa mga desisyon ng Korte Suprema ay ang (1) pagbabantang saktan o patayin ang biktima (may sandata man o wala) o sinumang malapit sa kanya; (2) paggamit o pagpapakita ng anumang sandata; o (3) pagbulyaw. Sa ilang mga kaso, kinilala ng Korte Suprema na kung ang maysala ay may kapangyarihan o matinding impluwensya sa biktima (halimbawa, ang maysala ay tatay, tiyo, o kamag-anak), ang kapangyarihan o impluwensyang ito ay sapat na upang magdulot ng dagling takot.

**PANGGAGAHASA SA PAMAMAGITAN NG MAPANLINLANG
NA PAGMAMANIOBRA (FRAUDULENT MACHINATION) O
MATINDING PAG-ABUSO NG KAPANGYARIHAN**

Ang mapanlinlang na pagmamaniobra ay tumutukoy sa mga pamamaraan na halatang pinag-isipan o pinagplanuhan para makapanloko at magawa ng maysala ang panggagahasa. Dahil ang sirkumstansyang ito ay idinagdag lamang ng *Republic Act No. 8353* noong 1997, wala pang kasong pinagpasyahan ang Korte Suprema hinggil dito na maaaring magsilbing halimbawa.

Ang matinding pag-abuso ng kapangyarihan ay tumutukoy sa mga kaso kung saan ginamit ng maysala, gaya ng tatay o tiyo, ang kanyang kapangyarihan sa biktima upang maisakatuparan ang panggagahasa.

PANGGAGAHASA SA TAONG KULANG SA PAG-IISIP

Ang isang taong kulang sa pag-iisip (baliw, *mental retardate*, o mahina ang isip) ay itinuturing ng batas na walang kakayahang magbigay ng pahintulot sa isang ugnayang sekswal. Itinuturing na panggagahasa, halimbawa, ang pagkakaroon ng sekswal na ugnayan sa isang batang 13 taong gulang na may pag-iisip ng isang limang taong gulang.

PANGGAGAHASA SA TAONG WALANG MALAY

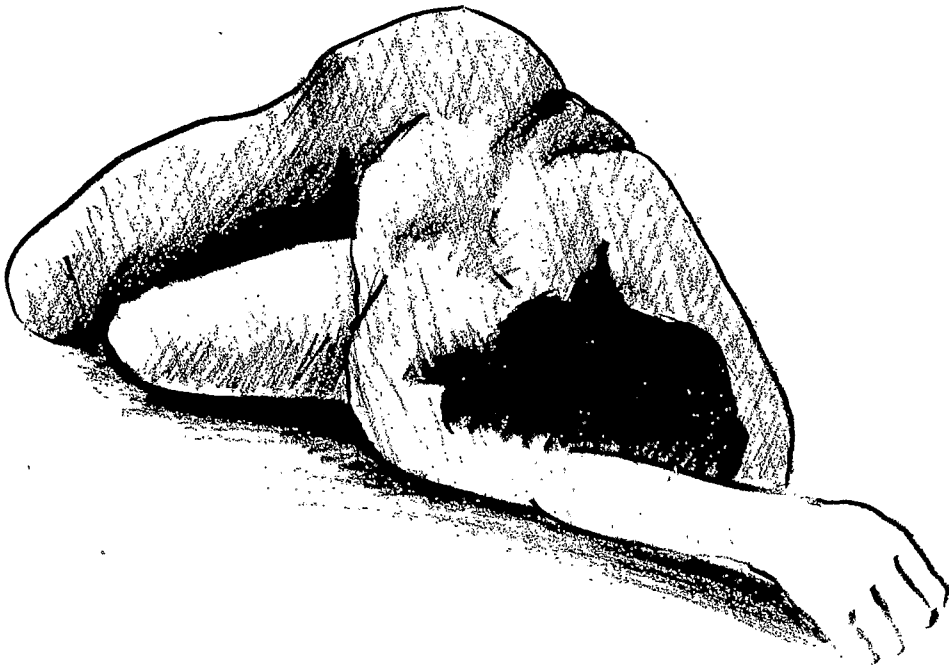
Ang ilan sa mga halimbawa ng paggahasa sa mga walang malay, ayon sa mga kasong dinesisyunan ng Korte Suprema, ay ginanap sa ilalim ng mga sumusunod na sirkumstansya:

- habang ang babae ay tulog o kaya'y kagigising pa lamang;
- habang ang babae ay nanghihina at matamlay dahil sa pagkakasakit;
- habang ang babae ay walang malay matapos itong hampasin, suntukin o sakalin ng lalaki;
- habang ang babae ay nahihilo o natutulog dahil pinainom o pinaamoy ng pampatulog.

PANGGAGAHASA SA BATANG WALA PANG 12 TAONG GULANG

Ang isang batang wala pang 12 taong gulang ay itinuturing ng batas na walang kakayahang magpasya o wala sa hustong pag-iisip upang sumang-ayon sa isang ugnayang sekswal. Kung ang aktong ginawa sa batang wala pang 12 taong gulang ay alinman sa mga aktong nakasaad sa batas hinggil sa panggagahasa, ito ay itinuturing kaagad na panggagahasa kahit pa mistulang pumayag ang biktima. Ito ay tinatawag na *statutory rape*.

Sa ganitong klase ng panggagahasa, dalawa lamang ang dapat patunayan. Una, na ginawa ng akusado sa biktima ang isa sa mga aktong sakop ng depinisyon ng panggagahasa (maaaring pagpasok ng ari ng lalaki sa ari ng babae, o sa puwet o bibig ng babae o lalaki; o paggamit ng anumang instrumento o bagay at pagpasok nito sa ari ng babae, o sa puwet ng babae o lalaki), at pangalawa, na ang biktima ay wala pang 12 taong gulang.

ANO ANG EPEKTO NG PAGPAPATAWAD NG

BIKTIMA SA NANGGAGAHASA SA KANYA?

Dahil ang panggagahasa ay isa nang publikong krimen, hindi kinikilala ng bagong batas ang pagpapatawad ng biktima bilang dahilan upang *i-dismiss* ang kaso o mawalan ng kriminal na pananagutan ang maysala. Kahit na may pagpapatawad, maaari pa ring magsampa ng kaso laban sa nanggahasa ang sinumang taong may alam tungkol dito. Kung may kaso nang naisampa, ang pagpapatawad ng biktima ay hindi hadlang sa pagpapatuloy ng kaso ng sinumang interesadong ituloy ito.

Gayunpaman, sa praktikal na usapin, ang kawalan ng kooperasyon ng biktima sa pagpapatuloy ng kaso ay malamang maging hadlang sa pagpapatunay ng panggagahasang ginawa ng akusado. Ito ay dahil kadalasan, walang ibang testigo sa panggagahasa maliban sa biktima mismo, at kung ayaw niyang tumestigo, walang makapagpapatunay sa totoong nangyari.

Ang pagpapatawad ay kinikilala ng batas na sapat na dahilan para itigil ang kaso o mawalan ng kriminal na pananagutan ang maysala kung:

- (1) *ang nanggahasa ay asawang lalaki at pinatawad siya ng babae (Art. 266-C, Revised Penal Code, na binago ng Republic Act No. 8353);*

Kailangang maliwanag ang pagpapatawad na ito. Hindi maaaring ito ay ipinahiwatig lamang ng biktima. Tuwiran at maliwanag na pagpapatawad ang hinihingi ng batas upang mapawalang-bisa ang sakdal laban sa nanggahasa o mawalan ito ng kriminal na pananagutan.

Sinasabi rin ng batas na walang epekto ang pagpapatawad ng babae sa kanyang asawa kung ang kanilang kasal ay walang bisa sa simula pa lamang.

(2) ang pagpapatawad ay ipinakita sa pamamagitan ng pagpapakasal ng biktima sa nanggahasa (Art. 266-C, Revised Penal Code, na binago ng Republic Act No. 8353);

Kapag nagpakasal ang biktima sa nanggahasa, mawawalan ng saysay ang kasong isinampa sa piskal o korte, o isasantabi ang parusa kung ito ay naipataw na sa nanggahasa. Mawawalan din siya ng karapatang magsampa ng kaso hinggil sa naganap na panggagahasa. Ngunit kailangang maipakitang ang pagpapakasal ay ginawa nang may mabuting intensyon at hindi para lamang mapawalang-bisa ang sakdal o maiwasan ang kriminal na pananagutan. Kailangan ding ang kasal ay may bisa.

ANO ANG PARUSA SA

KRIMEN NG PANGGAGAHASA?

Ang parusa sa krimeng panggagahasa ay nakabatay sa aktong ginawa at sa mga sirkumstanya nito.

Kung ang panggagahasa ay isinagawa sa pamamagitan ng pagpasok ng ari ng lalaki sa ari ng babae, ang batayang parusa ay *reclusion perpetua*, o pagkabilanggo ng hindi kukulangin sa 20 taon at isang araw, at hindi lalampas sa 40 taon. Maaaring maging kamatayan ang parusa kung ang panggagahasang ito ay may kaakibat na sirkumstansya na nakasaad sa batas tulad ng kung ang panggagahasa ay isinagawa sa harap ng asawa, magulang o anak ng biktima, o ang biktima ay mababa sa pitong taong gulang o pinatay. (Tingnan ang *Art. 266-B* sa *Republic Act No. 8353* sa Apendiks A para sa iba pang mga sirkumstanya na kung saan ang parusa ay kamatayan.)

Kung ang panggagahasa naman ay sa pamamagitan ng pagpasok ng ari ng lalaki sa bibig o sa puwet ng babae o lalaki, o sa pamamagitan ng paggamit ng anumang bagay o instrumento at pagpasok nito sa ari ng babae o sa puwet ng babae o lalaki, ang batayang parusa ay *prision mayor*, o pagkabilanggo ng hindi kukulangin sa anim na taon at isang

araw, at hindi hihigit sa 12 taon. Maaaring tumaas ang parusa hanggang *reclusion temporal* (pagkabilanggo ng hindi kukulangin sa 12 taon at isang araw at hindi hihigit sa 20 taon) o *reclusion perpetua* (o pagkabilanggo ng hindi kukulangin sa 20 taon at isang araw at hindi hihigit ng 40 taon) depende sa mga sirkumstanya na kaakibat ng panggagahasa. (Tingnan sa Art. 266-B sa *Republic Act No. 8353* sa Apendiks A para sa mga sirkumstanya na kung saan ang parusa ay mas mataas sa *prision mayor*.)

ANO ANG EPEKTO NG PAGKAKAIBA NG PARUSA SA IBA'T IBANG PORMA NG PANGGAGAHASA?

Sa pangkalahatan, kung ang batayang parusa na itinatakda ng batas sa porma ng panggagahasang ginawa ay *reclusion perpetua* o kamatayan, ang akusado ay walang karapatang magpiyansa. Mananatili siyang nakakulong habang nililitis ang kaso. Ganunpaman, maaari siyang humingi ng pahintulot sa korte na hayaan siyang magpiyansa, ngunit kailangan niyang patunayan na hindi malakas ang ebidensiya laban sa kanya. Nasa korte ang kapangyarihan na magdesisyon tungkol dito. Samakatwid, sa pangkalahatan, ang mga akusado sa panggagahasang ginawa sa pamamagitan ng pagpasok ng ari ng lalaki sa ari ng babae ay walang karapatang magpiyansa dahil ang itinatakdang pinakamababang parusa sa panggagahasang ito ay *reclusion perpetua*.

Sa kabilang banda, sa pangkalahatan, kung ang batayang parusa na itinakda ng batas sa porma ng panggagahasang ginawa ay mababa sa *reclusion perpetua* (*reclusion temporal* o *prision mayor*), ang akusado ay may karapatang magpiyansa. Dahil ito ay isang karapatan, walang kapangyarihan ang korte na tanggihan o hadlangan ang pagpiyansa ng akusado. Ang tuntuning ito ay sumasakop sa mga panggagahasang ginawa sa pamamagitan ng pagpasok

ng ari ng lalaki sa bibig o puwet ng babae o lalaki, o paggamit ng anumang bagay o instrumento at pagpasok nito sa ari ng babae o sa puwet ng babae o lalaki.

**ANO ANG PANANAGUTAN NG MGA TAONG
NAGBANTAY O TUMULONG NA MAISAKATUPARAN
ANG PANGGAGAHASA?**

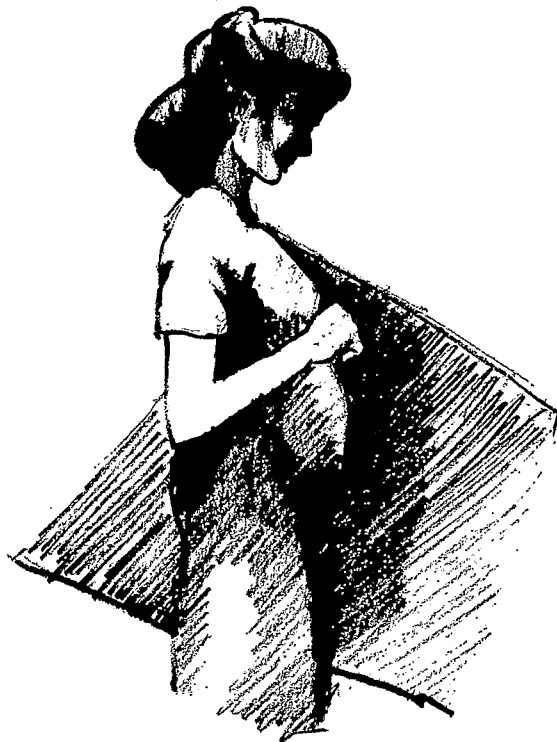
Ang mga taong nagbantay, nagmasid, o tumulong na maisakatuparan ang panggagahasa ay mananagot bilang kaisa rin sa krimen ng panggagahasa. Kung mapapatunayan na mayroong namagitan sabwatan sa mga ito at sa aktwal na nanggahasa, ang parusang ipapataw sa kanila ay katulad ng parusang ipapataw sa aktwal na nanggahasa. Sa sabwatang ito, ang krimen ng isa ay krimen ng lahat. Kung ang isinagawang pagtulong ng tao ay talagang kinailangan upang maisakatuparan ang panggagahasa, kahit pa man walang sabwatan, parehong parusa ang ipapataw sa kanya sa parusang ipapataw sa aktwal na nanggahasa.

Ang iba pang mga taong nanood o nagbantay sa ginawang panggagahasa, kung walang sabwatan sa aktwal na panggagahasa, ay papatawan ng mas mababang parusa kaysa sa taong aktwal na nanggahasa. Sila ay tinatawag na *accomplices*.

PAANO KUNG NABUNTIS ANG BABAENG NAGAHASA?

Kapag ang biktima ay nabuntis dahil sa naganap na panggagahasa, ang bata ay itinuturing na *illegitimate*, maliban na lamang kung nagpakasal ang biktima sa nanggahasa kung saan magiging lehitimo ang bata.

Ayon sa batas, ang kapangyarihang pangmagulang o *parental authority* sa batang ilehitimo, kasama ang *custody*, ay sa ina lamang. Gayunman, kapag mapatunayang ang nanggahasa ang siyang aina ng bata, may obligasyon itong bigyan ng pinansyal na suporta ang anak.

b
P
P
s
M
S
p
n
se
se
di
m
M
ah
na
na

ANO ANG MAAARING GAWIN

KUNG MAY NAGAHASA?

(1) Higit sa kahit anupaman, nangangailangan ang biktima ng isang taong makakausap at uunawa sa kanyang pinagdaanan at magbibigay ng suporta sa kanyang pangangailangan. Makakatulong kung may masasabihan siyang taong mapagkakatiwalaan niya hinggil sa nangyari. Maaaring ito'y ang kanyang ina, kaibigan, kapatid o sinumang kapalagayang loob.

(2) Dahil matindi ang epekto ng panggagahasa sa pagkatao at pangkaisipang kalusugan ng biktima, mainam din na siya ay maisangguni sa isang *counselor* o *therapist* na sensitibo at may kasanayan sa paghawak ng mga kaso ng sekswal na pang-aabuso.

(3) Kung kinakailangan niyang umalis sa kanyang tirahan para sa kanyang seguridad, tulungan siyang makahanap ng ligtas na pansamantalang matutuluyan. Maaari siyang dalhin sa isang *crisis center* o iba pang ahensyang nagbibigay ng pansamantalang tirahan.

(4) Hangga't maaari ay ingatan ang mga ebidensiyang maaaring magamit sakaling ang biktima ay magdesisyong magsampa ng kaso.

(5) Mas mainam kung siya ay kaagad na magpatingin sa isang *medico-legal officer*, ngunit dapat isaalang-alang dito ang kanyang kahandaan para sa ganitong hakbang. Maaaring makatulong ang *medico-legal certificate* kung siya ay magsampa ng kaso. Kahit na matagal nang nangyari ang pang-aabuso, maaaring makakuha pa rin ng mahahalagang ebidensiya sa katawan. Ngunit dapat ipaalam sa babae na ang kawalan ng sugat sa ari o anumang bahagi ng katawan ay hindi nangangahulugang walang panggagahasang naganap o hindi na maaaring magsampa ng kaso.

(6) Kung ang babae ay magpasyang magsampa ng kaso, tulungan siya sa mga hakbang na dapat niyang gawin. Samahan siya kung kinakailangan.

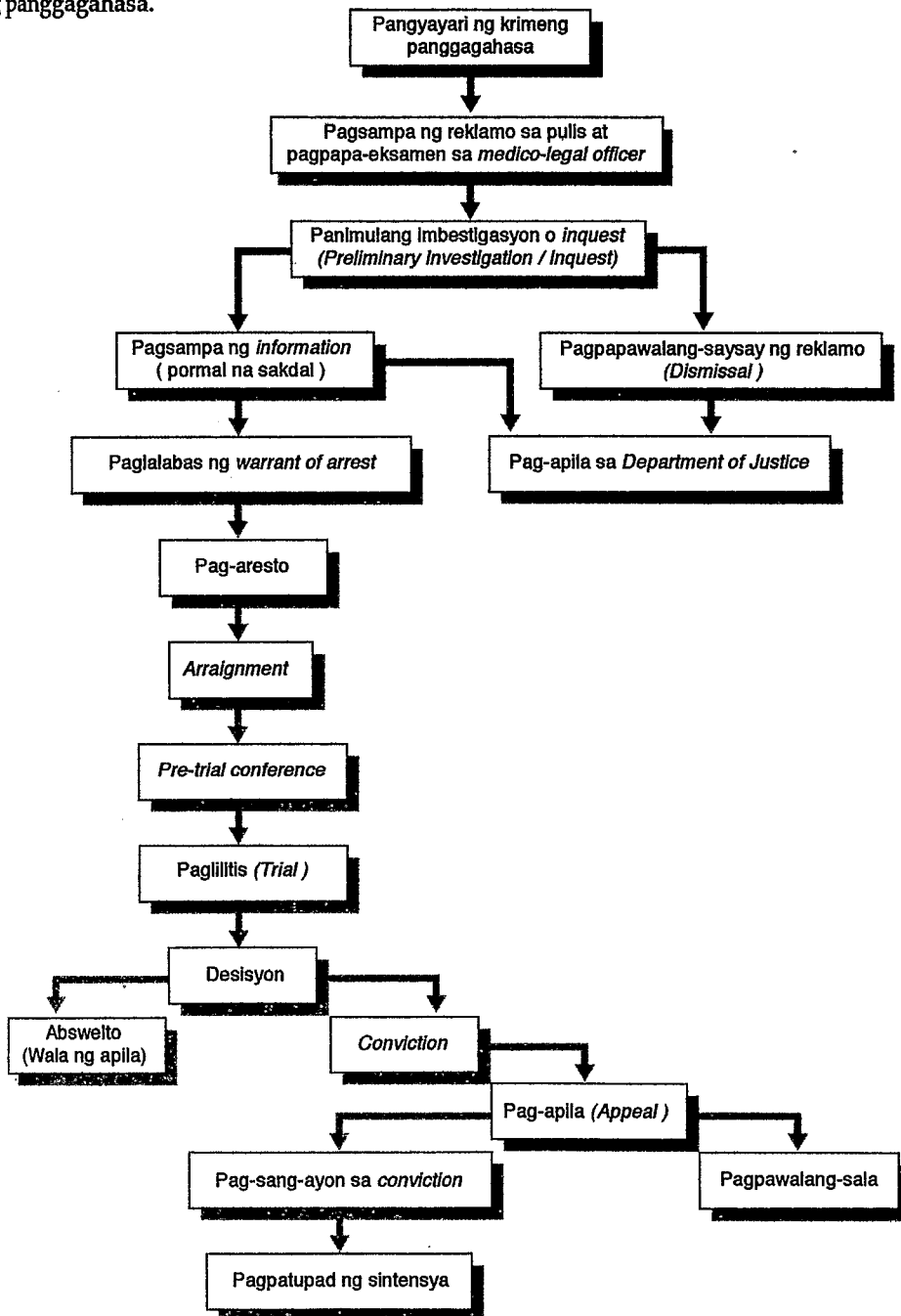
(7) Ipaalam din sa kanya ang mga posibleng mangyari, itanong o usisain sa kanyang pagsasampa ng reklamo. Ihanda siya sa mga maaaring mangyari laluna ang posibilidad na hindi maging sensitibo ang mga doktor, pulis, abogado, at huwes sa kanyang kalagayan at karanasan.

(8) Kung kinakailangan at hiniling ng babae na sumangguni sa abogado, tulungan siyang isakatuparan ito. Pumili ng isang abogadong makauunawa ng kanyang kalagayan at nararamdaman.

(9) Makipag-ugnayan sa mga taong maaaring makatulong o sumuporta sa kanya.

ANO ANG PROSESO NG PAGSAMPA NG KRIMINAL NA KASO?

Makikita sa sumusunod ang mahahalagang bahagi sa proseso ng pagsampa ng kriminal na kaso ng panggagahasa.

**MGA UNANG HAKBANG: PAGSAMPA NG REKLAMO SA
PULIS AT PAGPAPA-EKSAMEN SA MEDICO-LEGAL OFFICER**

Maaaring mag-iba-iba ang unang hakbang sa pagsampa ng kasong panggagahasa depende sa kung anong tanggapan ang unang pinuntahan para humingi ng tulong. Pero kailangang kasama sa unang hakbang ang mga sumusunod:

- (1) *Pagpunta sa pinakamalapit na istasyon ng pulis o sa tanggapan ng National Bureau of Investigation (NBI) para magsampa ng reklamo.*

Dito ang biktima ay iinvestigahan at kukuhanan ng salaysay ukol sa mga detalye ng pangyayari. Dapat dalhin at ibigay sa *investigating officer* ang anumang ebidensiya sa kaso, gaya ng damit na may semilya.

Maaaring bago simulan, ituluy-tuloy o tapusin ng pulis o *NBI agent* ang kanyang imbestigasyon ay sabihan niya ang biktima na magpa-eksamen muna sa *medico-legal officer*.

- (2) *Pagpapatingin sa isang medico-legal officer. May mga medico-legal officers sa tanggapan ng NBI, o sa crime laboratory ng Philippine National Police (PNP), o mga pampublikong ospital.*

Kung naunang pumunta ang biktima sa isang *medico-legal officer* nang wala pang imbestigasyon (halimbawa, kung

sa ospital siya pumunta kung saan walang pulis o *NBI agent* na maaaring mag-*imbestiga*), dapat niyang dalhin ang *medico-legal report* sa pulis o *NBI office* para sa *imbestigasyon* at pagbibigay ng salaysay.

Ano ang mga tungkulin ng pulis sa pag-iimbestiga ng kaso ng panggagahasa?

Ang mga sumusunod ay ilan sa mga tungkulin ng pulis sa pag-iimbestiga ng mga kaso ng panggagahasa:

- (1) Siguraduhing ang mga taong malinaw na pinahihintulutan lamang ng biktima ang nasa'loob o kasama sa kuwarto kung saan isinasagawa ang *imbestigasyon* (*Sec. 4, Republic Act No. 8505*);
- (2) Kilalanin ang karapatan sa *privacy* ng nagreklamo at inirereklamo. Kung kailangan para sa isang makatarungan at walang kinikilingang *imbestigasyon*, at pagkatapos isaalang-alang ang mga sirkumstansya para sa kabutihan ng magkabilang-panig, gawing *closed-door* ang *imbestigasyon*. Maari niya ring ipagbawal ang pagpalabas sa publiko ng pangalan, personal na datos at anumang impormasyon na maaaring magpakilala sa biktima at/o sa inirereklamo, pati na rin sa mga detalye ng reklamo (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);

- (3) Ipabatid sa magkabilang-panig na maaaring gawin ang imbestigasyon sa wikang kanilang naiintindihan (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);
- (4) Gumawa kaagad ng ulat sa ginawang aksyon sa kaso (*Sec. 4, Republic Act No. 8505*);
- (5) Dalhin agad ang kaso sa tanggapan ng piskalya para sa pangmadaliang imbestigasyon (*inquest*) kung ang akusado ay nakakulong; kung hindi, ang regular na proseso ng *preliminary investigation* ang siyang susundin (*Sec. 4, Republic Act No. 8505*);
- (6) Ayusin ang *counseling* at serbisyong medikal ng biktima (*Sec. 4, Republic Act No. 8505*).

Ano ang mga tungkulin ng medico-legal officer sa pag-eksamen sa biktima?

Ang mga sumusunod ay ilan sa mga tungkulin ng isang *medico-legal officer* sa kanyang pag-eksamen sa biktima:

- (1) Magsagawa ng angkop, masusi at sensitibong *medico-legal examination* sa biktima nang may pagsasaalang-alang sa kanyang pakiramdam at karanasan; kaakibat nito ang pagpapaliwanag sa biktima sa proseso ng eksaminasyon at ang layunin nito;

- (2) Tiyaking ang mga taong malinaw na pinahihintulutan lamang ng biktima ang nasa loob o kasama sa kuwarto kung saan isinasagawa ang eksaminasyon (*Sec. 4, Republic Act No. 8505*); at
- (3) Panatilihing lihim o *confidential* ang resulta ng eksaminasyon maliban na lamang sa pagbibigay ng kopya nito sa biktima at sa kinauukulan kaugnay sa isinampang kaso.

Ano ang mga karapatan ng biktima sa proseso ng imbestigasyon at pagpapa-eksamen sa medico-legal officer?

Ang mga sumusunod ay ilan sa mga karapatan ng biktima sa proseso ng imbestigasyon at pagpapa-eksamen sa medico-legal officer:

- (1) karapatan sa isang angkop, sensitibo at mabilis na imbestigasyon ng pulis at mabilis na pagdulog ng kaso sa piskalya;
- (2) karapatan sa isang angkop at sensitibong *medico-legal examination*;
- (3) karapatang imbestigahan ng isang pulis at eksaminin ng isang *medico-legal officer* na pareho

ang kasarian sa biktima, at karapatan na hilingin ito (*Sec. 4, Republic Act No. 8505*);

- (4) karapatang hilingin na maging *closed-door* ang imbestigasyon na isasagawa ng pulis sa kaso (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);
- (5) karapatang magdesisyon kung sino ang maaaring pumasok sa kuwarto kung saan isinasagawa ang imbestigasyon o *medico-legal examination*. Kaakibat ng karapatang ito ang pagpapalabas ng sinumang tao na ayaw ng biktima na magmasid sa proseso ng pag-imbestiga o pag-eksamen sa kanya (*Sec. 4, Republic Act No. 8505*).
- (6) karapatang hilingin na huwag ilabas sa publiko ang kanyang pangalan, iba pang personal na datos at anumang impormasyon na maaaring magpakilala sa kanya, at mga detalye ng kanyang reklamo (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);
- (7) karapatang tumangging kausapin ang *media*;
- (8) karapatang mabigyan ng kopya ng kanyang salaysay at ng resulta ng *medico-legal examination*; at
- (9) karapatang mabigyan ng *counseling* at medikal na serbisyo (*Sec. 4, Republic Act No. 8505*).

PRELIMINARY INVESTIGATION O INQUEST

Pagkatapos ng imbestigasyon ng pulis o *NBI agent*, ang ulat hinggil sa kaso ay idudulog sa tanggapan ng piskalya. Dapat ding dalhin ng *investigating officer* sa piskalya ang lahat ng dokumentong may kinalaman sa kaso. Isasagawa ng piskal ang *preliminary investigation* o *inquest* pagkatapos niyang matanggap ang lahat ng dokumento.

Ang *preliminary investigation* ay isinasagawa para malaman kung mayroong sapat na batayan para maniwala na nangyari ang krimen, na may sapat na batayan para akusahan ang inirereklamo, at dapat siyang iharap sa paglilitis sa korte. Kung sa opinyon ng piskal ay may sapat na batayan ang reklamo, isasampa niya ang pormal na sakdal sa korte (tinatawag na *information*). Kung wala, *idi-dismiss* ang kaso. Maaaring i-apila sa *Department of Justice* ang anumang resulta ng *preliminary investigation*.

Sa *preliminary investigation*, ang nagrereklamo ay maaaring magsumite pa ng dagdag na sariling salaysay at salaysay ng kanyang mga testigo at iba pang mahalagang dokumento. Binibigyan din ng pagkakataon ang inirereklamo na magsumite ng *counter-affidavit*, o salaysay na sumasagot sa reklamo. Maaari rin siyang magsumite ng mga *affidavits* ng kanyang mga testigo. Maaaring magsagawa ang piskal ng *clarificatory hearing* kung saan siya ay magtatanong sa magkabilang-panig at kanilang mga testigo para sa paglilinaw ng mga detalye at isyu sa reklamo.

Sa ibang lugar kung saan walang piskal, ang *preliminary investigation* ay isinasagawa ng huwes ng *municipal trial court* o *municipal circuit trial court*.

Ang *inquest* ay ang mabilisang imbestigasyon na ginagawa ng piskal kapag ang inireklamo ay inarestong walang *warrant of arrest* (pero dapat pinahihintulutan ng batas ang pag-aresto na walang *warrant*) at nakakulong kahit na wala pang kaso sa korte. Ito ay isinasagawa nang mabilisan para maisampa kaagad ang kaso sa korte sa loob ng 36 na oras mula sa pag-aresto (sa mga kaso ng panggagahasa). Maaari ring *i-dismiss* ng piskal ang reklamo pagkatapos ng *inquest*, o di kaya ay ipadaan ang reklamo sa regular na proseso ng pag-iimbestiga na tinatawag na *preliminary investigation*.

Kung hindi nakakulong ang akusado, ang regular na proseso nang pag-iimbestiga (*preliminary investigation*) ang siyang susundin ng piskal.

Maaaring kumuha ng abogado ang biktima para maging tagapagtanggol niya sa *inquest* o *preliminary investigation*. Ngunit maaari ring wala siyang abogado.

Ano ang tungkulin ng piskal sa preliminary investigation o inquest?

Tungkulin ng piskal sa *preliminary investigation* o *inquest* na:

- (1) Kilalanin ang karapatan sa *privacy* ng nagreklamo at inirereklamo. Kung kinakailangan para sa isang makatarungan at walang kinikilingang imbestigasyon, at pagkatapos isaalang-alang ang mga sirkumstansya para sa kabutihan ng magkabilang-panig, maaari niyang gawing *closed-door* ang imbestigasyon. Maaari niya ring ipagbawal ang pagpalabas sa publiko ng pangalan, personal na datos at anumang impormasyon na maaaring magpakilala sa biktima at/o sa inirereklamo, pati na rin sa mga detalye ng reklamo (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);
- (2) Ipabatid sa magkabilang-panig na maaaring gawin ang imbestigasyon sa wikang kanilang naiintindihan (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);
- (3) Bigyan ng *notice* ng mga iskedyul ng imbestigasyon ang magkabilang-panig.

Ano naman ang mga karapatan ng biktima sa inquest o preliminary investigation?

Ang mga sumusunod ang ilan sa mga karapatan ng biktima sa *inquest* o *preliminary investigation*:

- (1) karapatang hilingin na gawing *closed-door* ang imbestigasyon (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);

- (2) karapatang hilingin na huwag ilabas sa publiko ang kanyang pangalan, iba pang personal na datos at anumang impormasyon na maaaring magpakilala sa kanya, at mga detalye ng kanyang reklamo (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);
- (3) karapatang mabigyan ng *notice* ng mga iskedyul ng imbestigasyon.

PAG-ISYU NG WARRANT OF ARREST AT PAG-ARESTO SA AKUSADO

Kapag naisampa na ng piskal ang kaso sa korte at kumbinsido ang korte na may *probable cause* ang kaso, mag-iisyu ang huwes ng *warrant of arrest* upang dakpin ang akusado. Kung ang panggagahasang ginawa ay ang pagpasok ng ari ng lalaki sa ari ng babae, ito ay walang piyansa. Kaya't habang patuloy ang kaso, nakakulong ang akusado. Ngunit may karapatang magpiyansa ang akusado kung ibang akto ng panggagahasa ang kanyang ginawa.

ARRAIGNMENT

Ang *arraignment* ay ang pagbasa ng reklamo sa akusado sa loob ng korte at ang pag-amin o pagtangga ng akusado ng paggawa niya ng krimen.

Ang *arraignment* ay kinakailangang maisagawa para makapaglitis sa kaso. Sa *arraignment*, kinakailangang personal na haharap sa korte ang akusado. Dito siya babasahan ng reklamo laban sa kanya at kanyang aaminin o hindi ang krimen.

Kung ang akusado ay nagtatago at hindi pa naaaresto ng korte, hindi maaaring magkaroon ng *arraignment*. Hindi rin maaaring maglitis ng kaso.

PRE-TRIAL CONFERENCE

Sa *pre-trial conference*, maghaharap sa huwes ang nagrereklamo at ang akusado, kasama ang piskal, pribadong abogado ng biktima (kung mayroon), at abogado ng akusado. Pag-uusapan sa *pre-trial conference* ang mga sumusunod:

- ang posibilidad na ang akusado ay aamin sa mas magaan na krimen o sa isa o sa ilan sa mga krimeng iniharap para makakuha ng mababang parusa; ang proseso ng pag-uusap hinggil dito ay tinatawag na *plea bargaining*;
- pag-amin sa mga datos o detalye ng kaso;
- pagmamarka ng mga ebidensiya ng magkabilang panig;

- pag-alis (*waiver*) ng anumang pagtutol sa mga ebidensiyang ibibigay pagdating sa paglilitis; at
- iba pang mga bagay na makakatulong sa pagpapabilis at pagiging makatarungan ng paglilitis.

Anumang kasunduan o pag-amin na magaganap sa *pre-trial conference* ay dapat isulat at pirmahan ng akusado at ng kanyang abogado. Dapat ding maglabas ng *order* ang korte na nagdedetalye ng mga isinagawa, mga inamin, pinagkasunduan, at mga ebidensiyang minarkahan sa *pre-trial conference* (Secs. 2, 3, at 5, Republic Act No. 8493 [1998]).

PAGLILITIS (TRIAL)

Sa paglilitis, patutunayan ng nagreklamo ang mga elemento ng panggagahasa. Ito ay ang paggawa ng akusado ng isa sa mga akto ng panggagahasa at ang sirkumstanya na nagpapakita ng kawalan ng pahintulot ng biktima. Ipapakita naman ng akusado na hindi totoo ang akusasyon.

Ang tagapagtanggol ng biktima sa panahon ng paglilitis ay ang piskal o *public prosecutor* na nakatalaga sa korteng naglilitis ng kaso. Maaari ring kumuha ng pribadong abogado kung gusto niya.

Ang mga sumusunod ay ilan sa mga karapatan ng biktima sa panahon ng paglilitis:

- (1) karapatang hilingin na gawing *closed-door* ang paglilitis, lalung-lalo na kung ang biktima ang tumetestigo (*Sec. 5, Republic Act No. 8505*);
- (2) karapatang isalin sa sariling wikang naiintindihan niya ang mga tanong sa kanya habang tumetestigo;
- (3) karapatang hindi usisain o tanungin hinggil sa kanyang nakaraang mga ugnayan o relasyong sekswal, o mga asal hinggil dito, o reputasyon, maliban na lamang kung ito ay nakikita ng korte na mahalaga at may kaugnayan sa kaso (*Sec. 6, Republic Act No. 8505*);
- (4) karapatan laban sa pagtanggap ng korte ng anumang ebidensiya mula sa kabilang panig hinggil sa kanyang nakaraang mga ugnayan o relasyong sekswal, o mga asal hinggil dito, o reputasyon, maliban na lamang kung ito ay nakikita ng korte na mahalaga at may kaugnayan sa kaso (*Sec. 6, Republic Act No. 8505*);
- (5) karapatang magtanong at malaman mula sa piskal o sa kanyang abogado kung ano ang nangyayari sa kaso;

- (6) karapatan sa isang magalang at sensitibong pakikitungo mula sa piskal, abogado, huwes at mga kawani ng korte;
- (7) karapatang mabigyan ng *notice* hinggil sa lahat ng iskedyul ng paglilitis;
- (8) karapatang bigyan at kung kinakailangan, humingi ng kopya ng anumang papel na isinumite sa korte hinggil sa kanyang kaso.

DESISYON NG KORTE

Ang korte ay may tungkulin na pag-aralan nang masusi ang mga ebidensiyang iniharap sa kaso. Ang desisyon ng korte ay maaaring *conviction* kung napatunayang nagkasala ang akusado. Maaari ring ipawalang-sala ang akusado. Kung pinawalang-sala ng korte ang akusado, wala nang magagawa pang hakbang ang biktima para ituloy pa ang kaso. Ipinagbabawal ng batas ang pag-apila kung ang desisyon ng korte ay pagpapawalang-sala (*acquittal*).

Kung ang desisyon ng korte ay nagpaparusa sa akusado, maaaring i-apila ng huli ang desisyon sa nakakataas na hukuman (*Court of Appeals* o *Supreme Court*).

ANONG MGA SERBISYO ANG DAPAT

IBIGAY SA BIKTIMA AYON SA BATAS?

Ayon sa *Republic Act No. 8505, ang Rape Victim Assistance and Protection Act of 1998*, tungkulin ng *Department of Social Welfare and Development (DSWD)*, *Department of Health (DOH)*, *Department of Interior and Local Government (DILG)*, at *Department of Justice (DOJ)* na magtayo ng *crisis center* sa bawat probinsiya at lungsod, partikular sa mga pampublikong ospital o klinika o saanmang angkop na lugar. Kasama sa pagpapatupad ng tungkuling ito ang isang *non-government organization (NGO)* na may malawak na karanasan sa paghawak ng mga kaso ng sekswal na pang-aabuso. Ang *DSWD* ang inaatasan ng batas na manguna sa pagpapatayo at pagpapatakbo ng mga *crisis centers*.

Ang *crisis center* ay inaasahang magbibigay at magpapatupad ng mga sumusunod na serbisyo at programa:

- pagbibigay ng *psychological counseling*, medikal at pangkalusugang serbisyo, kasama ang *medico-legal* na eksaminasyon;
- pagtulong sa mga biktima ng panggagahasa na makakuha ng libreng tulong-ligal o serbisyo, kung kinakailangan;

- pagtulong sa mga biktima sa imbestigasyon ng kanilang mga kaso upang mapabilis ang pag-aresto sa mga akusado at pagsampa ng kaso sa korte;
- pagtiyak sa kaligtasan at *privacy* ng mga biktima;
- pagbigay ng *psychological counseling* at medikal na serbisyo sa pamilya ng biktima, kung kinakailangan;
- pagbuo at pagpapatupad ng programa sa pagsasanay para sa mga pulis, *NBI agents*, *public prosecutors* o piskal, abogado, *medico-legal officers*, *social workers*, at opisyal ng barangay hinggil sa karapatang pantao at mga tungkulin hinggil dito, pagkakaroon ng *gender sensitivity*, at pangagasiwa sa mga ligal na usapin o paghawak ng mga kaso ng panggagahasa; at
- pagpapatupad ng mga programa para sa muling pagbubuo ng mga biktima ng panggagahasa.

Layon ng batas na nagpaparusa sa mga nanggahasa na mabigyan ng katarungan ang mga biktima nito. Makakatulong din ang batas na nag-aatas na magkaroon ng *crisis center* sa bawat probinsiya at lungsod na magbibigay ng serbisyo sa mga biktima. Ang mga alituntunin nito hinggil sa proseso ng imbestigasyon at paglilitis ng mga kaso ng panggagahasa ay makakatulong din para maibsan ang kahirapan ng biktima sa pagsampa ng kaso. Ngunit ang pagsugpo sa panggagahasa at iba pang porma ng karahasan laban sa kababaihan ay hindi lamang nakasalalay sa batas. Nangangailangan ito ng tuluy-tuloy, magkakaugnay at malawakang pagkilos na naglalayong baguhin ang sistema ng lipunan na nagbubunga ng paglapastangan sa kababaihan.

APENDIKS A

S. No. 950

H. No. 6265

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES
CONGRESS OF THE PHILIPPINES
METRO MANILA

Tenth Congress

Third Regular Session

Begun and held in Metro Manila, on Monday the twenty-eight day of July, nineteen hundred and ninety-seven.

[REPUBLIC ACT NO. 8353]

AN ACT EXPANDING THE DEFINITION OF THE CRIME OF RAPE, CLASSIFYING THE SAME AS A CRIME AGAINST PERSONS, AMENDING FOR THE PURPOSE ACT NO. 3815, AS AMENDED, OTHERWISE KNOWN AS THE REVISED PENAL CODE, AND FOR OTHER PURPOSES

Be it enacted by the Senate and House of Representatives of the Philippines in Congress assembled:

SECTION 1. *Short Title.* — This Act shall be known as “*The Anti-Rape Law of 1997.*”

SEC. 2. *Rape as a Crime Against Persons.* — The crime of rape shall hereafter be classified as a Crime Against Persons under Title Eight of Act No. 3815, as amended, otherwise known as the Revised Penal Code. Accordingly, there shall be incorporated into Title Eight of the same Code a new chapter to be known as Chapter Three on Rape, to read as follows:

"Chapter Three

"Rape

"Article 266-A. *Rape; When and How Committed.* - Rape is Committed -

"1) By a man who shall have carnal knowledge of a woman under any of the following circumstances:

- "a) Through force, threat, or intimidation;
- "b) When the offended party is deprived of reason or otherwise unconscious;
- "c) By means of fraudulent machination or grave abuse of authority; and
- "d) When the offended party is under twelve (12) years of age or is demented, even though none of the circumstances mentioned above be present.

"2) By any person who, under any of the circumstances mentioned in paragraph 1 hereof, shall commit an act of sexual assault by inserting his penis into another person's mouth or anal orifice, or any instrument or object, into the genital or anal orifice of another person.

"Article 266-B. *Penalties.* - Rape under paragraph 1 of the next preceding article shall be punished by *reclusion perpetua*.

"Whenever the rape is committed with the use of a deadly weapon or by two or more persons, the penalty shall be *reclusion perpetua* to death.

"When by reason or on the occasion of the rape, the victim has become insane, the penalty shall be *reclusion perpetua* to death.

"When the rape is attempted and a homicide is committed by reason or on the occasion thereof, the penalty shall be *reclusion perpetua* to death.

"When by reason or on the occasion of the rape, homicide is committed, the penalty shall be death.

"The death penalty shall also be imposed if the crime of rape is committed with any of the following aggravating/qualifying circumstances:

"1) When the victim is under eighteen (18) years of age and the offender is a parent, ascendant, step-parent, guardian, relative by consanguinity or affinity within the third civil degree, or the common-law spouse of the parent of the victim;

"2) When the victim is under the custody of the police or military authorities or any law enforcement or penal institution;

"3) When the rape is committed in full view of the spouse, parent, any of the children or other relatives within the third civil degree of consanguinity;

"4) When the victim is a religious engaged in legitimate religious vocation or calling and is personally known to be such by the offender before or at the time of the commission of the crime;

"5) When the victim is a child below seven (7) years old;

"6) When the offender knows that he is afflicted with Human Immuno-Deficiency Virus (HIV)/Acquired Immune Deficiency Syndrome (AIDS) or any other sexually transmissible disease and the virus or disease is transmitted to the victim;

"7) When committed by any member of the Armed Forces of the Philippines or para-military units thereof or the Philippine National Police or any law enforcement agency or penal institution, when the offender took advantage of his position to facilitate the commission of the crime;

"8) When by reason or on the occasion of the rape, the victim has suffered permanent physical mutilation or disability;

"9) When the offender knew of the pregnancy of the offended party at the time of the commission of the crime; and

"10) When the offender knew of the mental disability, emotional disorder and/or physical handicap of the offended party at the time of the commission of the crime.

"Rape under paragraph 2 of the next preceding article shall be punished by *prision mayor*.

"Whenever the rape is committed with the use of a deadly weapon or by two or more persons, the penalty shall be *prision mayor to reclusion temporal*.

"When by reason or on the occasion of the rape, the victim has become insane, the penalty shall be *reclusion temporal*.

"When the rape is attempted and a homicide is committed by reason or on the occasion thereof, the penalty shall be *reclusion temporal to reclusion perpetua*.

"When by reason or on the occasion of the rape, homicide is committed, the penalty shall be *reclusion perpetua*.

"*Reclusion temporal* shall also be imposed if the rape is committed with any of the ten aggravating/qualifying circumstances mentioned in this article.

"Article 266-C. Effect of Pardon. - The subsequent valid marriage between the offender and the offended party shall extinguish the criminal action or the penalty imposed.

"In case it is the legal husband who is the offender, the subsequent forgiveness by the wife as the offended party shall extinguish the criminal action or the penalty: Provided, That the crime shall not be extinguished or the penalty shall not be abated if the marriage is void ab initio.

"Article 266-D. *Presumptions.* - Any physical overt act manifesting resistance against the act of rape in any degree from the offended party, or where the offended party is so situated as to render her/him incapable of giving valid consent, may be accepted as evidence in the prosecution of the acts punished under Article 266-A."

SEC. 3. *Separability Clause.* - If any part, section, or provision of this Act is declared invalid or unconstitutional, the other parts thereof not affected thereby shall remain valid.

SEC. 4. *Repealing Clause.* - Article 335 of Act No. 3815, as amended, and all laws, acts, presidential decrees, executive orders, administrative orders, rules and regulations inconsistent with or contrary to the provisions of this Act are deemed amended, modified or repealed accordingly.

SEC. 5. *Effectivity.* - This Act shall take effect fifteen (15) days after completion of its publication in two (2) newspapers of general circulation.

Approved.

(SGD.) JOSE DE VENECIA, JR.
*Speaker of the House
of Representatives*

(SGD.) ERNESTO M. MACEDA
President of the Senate

"In case it is the legal husband who is the offender, the subsequent forgiveness by the wife as the offended party shall extinguish the criminal action or the penalty: Provided, That the crime shall not be extinguished or the penalty shall not be abated if the marriage is void ab initio.

"Article 266-D. *Presumptions.* - Any physical overt act manifesting resistance against the act of rape in any degree from the offended party, or where the offended party is so situated as to render her/him incapable of giving valid consent, may be accepted as evidence in the prosecution of the acts punished under Article 266-A."

SEC. 3. *Separability Clause.* - If any part, section, or provision of this Act is declared invalid or unconstitutional, the other parts thereof not affected thereby shall remain valid.

SEC. 4. *Repealing Clause.* - Article 335 of Act No. 3815, as amended, and all laws, acts, presidential decrees, executive orders, administrative orders, rules and regulations inconsistent with or contrary to the provisions of this Act are deemed amended, modified or repealed accordingly.

SEC. 5. *Effectivity.* - This Act shall take effect fifteen (15) days after completion of its publication in two (2) newspapers of general circulation.

Approved.

(SGD.) JOSE DE VENECIA, JR.
*Speaker of the House
of Representatives*

(SGD.) ERNESTO M. MACEDA
President of the Senate

This Act, which is a consolidation of Senate Bill No. 950 and House Bill No. 6265, was finally passed by the Senate and the House of Representatives on June 5, 1997 and September 3, 1997, respectively.

(SGD.) ROBERTO P. NAZARENO

*Secretary General
House of Representatives*

(SGD.) LORENZO E. LEYNES, JR.

Secretary of the Senate

Approved: September 30, 1997

(SGD.) FIDEL V. RAMOS

President of the Philippines

APENDIKS B

S. No. 2280

H. No. 9962

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES
CONGRESS OF THE PHILIPPINES
METRO MANILA

Tenth Congress

Third Regular Session

Begun and held in Metro Manila, on Monday the twenty-eight day of July, nineteen hundred and ninety-seven.

[REPUBLIC ACT NO. 8505]

AN ACT PROVIDING ASSISTANCE AND PROTECTION FOR RAPE VICTIMS, ESTABLISHING FOR THE PURPOSE A RAPE CRISIS CENTER IN EVERY PROVINCE AND CITY, AUTHORIZING THE APPROPRIATION OF FUNDS THEREFOR, AND FOR OTHER PURPOSES

Be it enacted by the Senate and House of Representatives of the Philippines in Congress assembled:

SECTION 1. *Title.* — This Act shall be known as the "Rape Victim Assistance and Protection Act of 1998."

SEC. 2. *Declaration of Policy.* — It is hereby declared the policy of the State to provide necessary assistance and protection for rape victims.

Towards this end, the government shall coordinate its various agencies and non-government organizations to work hand in hand for the establishment and operation of a rape crisis center in every province and city that shall assist and protect rape victims in the litigation of their cases and their recovery.

SEC. 3. *Rape Crisis Center.* — The Department of Social Welfare and Development (DSWD), the Department of Health (DOH), the Department of the Interior and Local Government (DILG), the Department of Justice (DOJ), and a lead non-government organization (NGO) with proven track record or experience in handling sexual abuse cases, shall establish in every province and city a rape crisis center located in a government hospital or health clinic or in any other suitable place for the purpose of:

- (a) Providing rape victims with psychological counselling, medical and health services, including their medico-legal examination;
- (b) Securing free legal assistance or service, when necessary, for rape victims;
- (c) Assisting rape victims in the investigation to hasten the arrest of offenders and the filing of cases in court;
- (d) Ensuring the privacy and safety of rape victims;
- (e) Providing psychological counselling and medical services whenever necessary for the family of rape victims;
- (f) Developing and undertaking a training program for law enforcement officers, public prosecutors, lawyers, medico-legal officers, social workers, and barangay officials on human rights and responsibilities; gender sensitivity and legal management of rape cases; and
- (g) Adopting and implementing programs for the recovery of rape victims.

The DSWD shall be the lead agency in the establishment and operation of the Rape Crisis Center.

SEC. 4. *Duty of the Police Officer.* - Upon receipt by the police of the complaint for rape, it shall be the duty of the police officer to:

(a) Immediately refer the case to the prosecutor for inquest/ investigation if the accused is detained; otherwise, the rules of court shall apply;

(b) Arrange for counselling and medical services for the offended party; and

(c) Immediately make a report on the action taken.

It shall be the duty of the police officer or the examining physician, who must be of the same gender as the offended party, to ensure that only persons expressly authorized by the offended party shall be allowed inside the room where the investigation or medical or physical examination is being conducted.

For this purpose, a women's desk must be established in every police precinct throughout the country to provide a police woman to conduct investigation of complaints of women rape victims. In the same manner, the preliminary investigation proper or inquest of women rape victims must be assigned to female prosecutor or prosecutors after the police shall have endorsed all the pertinent papers thereof to the same office.

SEC. 5. *Protective Measures.* — At any stage of the investigation, prosecution and trial of a complaint for rape, the police officer, the prosecutor, the court and its officers, as well as the parties to the complaint shall recognize the right to privacy of the offended party and the accused. Towards this end, the police officer, prosecutor, or the court to whom the complaint has been referred may, whenever necessary to ensure fair and impartial proceedings, and after considering all circumstances for the best

interest of the parties, order a closed-door investigation, prosecution or trial and that the name and personal circumstances of the offended party and/or the accused, or any other information tending to establish their identities, and such circumstances or information on the complaint shall not be disclosed to the public.

The investigating officer or prosecutor shall inform the parties that the proceedings can be conducted in a language or dialect known or familiar to them.

SEC. 6. *Rape Shield.* — In prosecutions for rape, evidence of complainant's past sexual conduct, opinion thereof or of his/her reputation shall not be admitted unless, and only to the extent that the court finds, that such evidence is material and relevant to the case.

SEC. 7. *Appropriations.* — For the establishment and operation of the rape crisis centers during the first year of implementation of this Act, the amount of One hundred twenty million pesos (P120,000,000.00) shall be charged against the Organizational Adjustment Fund, as follows: Sixty million pesos (P60,000,000.00) for the DSWD; and Twenty million pesos (P20,000,000.00) each for the DOH, DILG, and DOJ, respectively. Thereafter, the necessary amount for the rape crisis centers shall be included in the budgetary allocations for the agencies concerned in the annual General Appropriations Act.

SEC. 8. *Implementing Rules and Regulations.* — Within ninety (90) days upon the approval of this Act, all concerned agencies shall formulate rules and regulations as may be necessary for the proper implementation thereof.

SEC. 9. *Separability Clause.* — If any part, section or provision of this Act is declared invalid or unconstitutional, the other parts thereof not affected thereby shall remain valid.

SEC. 10. *Repealing Clause.* — All laws, acts, presidential decrees, executive orders, administrative orders, rules and regulations inconsistent with or contrary to the provisions of this Act are deemed amended, modified or repealed accordingly.

SEC. 11. *Effectivity.* — This Act shall take effect fifteen (15) days after completion of its publication in at least two (2) newspapers of general circulation.

Approved.

(SGD.) JOSE DE VENECIA, JR.

*Speaker of the House
of Representatives*

(SGD.) NEPTALI A. GONZALES

President of the Senate

This Act, which is a consolidation of Senate Bill No. 2280 and House Bill No. 9962, was finally passed by the Senate and the House of Representatives on February 4, 1998 and February 5, 1998, respectively.

(SGD.) ROBERTO P. NAZARENO

*Secretary General
House of Representatives*

(SGD.) HEZEL P. GACUTAN

Secretary of the Senate

Approved: February 13, 1998

(SGD.) FIDEL V. RAMOS

President of the Philippines

LISTAHAN NG ILANG MGA ORGANISASYON AT
 AGENSYANG NAGBIBIGAY-SERBISYO SA MGA RAPE SURVIVORS

COUNSELING AND REFERRAL SERVICES

Metro Manila

Arugaan ng Kalakasan (02) 921-8013/928-7774
 Quezon City

Bantay Bata Hotline 163
 ABS-CBN, Quezon City

Center for the Prevention and (02) 411-0136/414-4761
 Treatment of Child-Sexual Abuse (CPTCSA)
 Quezon City

Center for Women's Studies (02) 920-6880
 University of the Philippines
 Diliman, Quezon City

Children's Health Intervention and (02) 734-8643
 Protective Service (CHIPS)
 Manila

DSWD-NCR (02) 734-8617/734-8619
 Ugnayan Pag-asa Crisis Intervention Center
 Manila 734-4216

DSWD Social Protection Unit (02) 931-9133/932-2573
 Quezon City

Project Haven-East Avenue Medical Center/ (02) 924-9315/926-7744
 Women's Crisis Center, Quezon City

Regions

Bathaluman Women's Crisis Center Foundation, Inc. c/o DPF, Kilometer 5, Bajada Davao City 8000	(082) 227-7714
Cordillera Task Force on Violence Against Women 362 EDNCP Bldg. Magsaysay Avenue, Baguio City	(074) 445-4395
Development Through Active Networking (DAWN) Foundation c/o Women's Center Rm. 209 JL Bldg. Lacson-Burgos Sts., Bacolod City	(034) 526-256
Ing Makababaying Aksyon (IMA) Foundation Angeles City	(045) 602-3820 602-3983
Lihok Pilipina Foundation 102 P. del Rósario Extension, Cebu City	(032) 254-8072 (fax) (032) 254-8092

MEDICAL AND HEALTH SERVICES**(1) Hospital-based Women's Desk Program****Metro Manila**

Amang Rodriguez Memorial Medical Center	(02) 942-0055
East Avenue Medical Center	(02) 928-0611 927-9900/926-9740
Jose Fabella Memorial Hospital	(02) 733-8536 to 46
Jose R. Reyes Memorial Medical Center	(02) 711-9508 732-1077

Las Piñas District Hospital	(02) 828-4157/806-6873
National Center for Mental Health	(02) 531-8578/531-8682
National Children's Hospital	(02) 725-4533/724-0656
Philippine General Hospital	(02) 521-8450 local 3816
Philippine Orthopedic Center	(02) 712-4746/712-4569
Quirino Memorial Medical Center	(02) 721-3089/723-7724
Rizal Medical Center	(02) 671-4216/671-9740
Tondo Medical Center	(02) 252-8661

Regions

Baguio General Hospital and Medical Center	(074) 442-3165/442-5501
Mariano Marcos Memorial Hospital and Medical Center Batac, Ilocos Norte	(077) 792-3135/792-3179
Ilocos Regional Hospital San Fernando, La Union	(072) 41-2691/41-2399
Veterans Regional Hospital Bayombong, Nueva Vizcaya	(073) 321-2090/321-2758
Dr. Paulino J. Garcia Memorial Research and Medical Center Cabanatuan City	(044) 463-1610/463-1628
Jose B. Lingad Memorial General Hospital San Fernando, Pampanga	(045) 961-3921/961-3437 961-3363

Batangas Regional Hospital (043) 723-0165/ 723-2284
Batangas City

Vicente Sotto Memorial Medical Center (032) 253-9882
Cebu City

Eastern Visayas Regional Medical Center (053) 321-3052
Tacloban City

Zamboanga City Medical Center (062) 991-0573
991-3380

Northern Mindanao Regional Training Hospital (08822) 726-362
Cagayan de Oro City 728-829

Davao Medical Center (082) 221-6574
Davao City 221-7029

(2) Other agencies/organizations

Linangan ng Kababaihan (LIKHAAN) (02) 411-3151
Quezon City

NBI Crisis Center for Women and Children (02) 524-0237
Manila 523-8231 local 545

Philippine National Red Cross (PNRC- (02) 527-8384
Social Services Department, Manila (fax) 526-8418

Women's HealthCare Foundation (02) 929-9492
Medic and Central Office, Quezon City (fax) 924-0717
Cubao Clinic, Quezon City 912-2242

LAW ENFORCEMENT AGENCIES

Philippine National Police Camp Crame, Quezon City	
Trunkline	(02) 723-0401
Crime Laboratory Service	721-8558/723-7429
Medico-Legal Division, Quezon City	724-1227
National Bureau of Investigation (NBI), Manila	(02) 523-8231/ 525-3094
NBI Anti-Child Abuse, Discrimination and Exploitation Division (ACADED)	(02) 525-6028
Women's Desk Headquarters Camp Karingal, Quezon City	(02) 921-5229
Central Police District, Quezon City	(02) 740-9180
Eastern Police District, Pasig City	(02) 641-0436
Southern Police District, Makati City	(02) 899-9016
Western Police District, Manila	(02) 524-6506/524-6526

LEGAL ASSISTANCE***Metro Manila***

Center for Child Advocacy Makati City	(02) 819-0961/ 819-1323
Office of Legal Aid (OLA) College of Law, University of the Philippines Diliman, Quezon City	(02) 927-3201 to 02 local 105 434-9537 (fax) 927-6260

Saligan	(02) 924-4601
Ateneo de Manila University	local 2831-2833
Quezon City	426-5690
	(fax) 924-6085
Women's Legal Bureau, Inc.	(02) 921-8053/921-3893
Diliman, Quezon City	(fax) 921-4389

TEMPORARY SHELTERS FOR WOMEN/GIRLS***Metro Manila***

The Haven-National Center for Women	(02) 807-1586
Alabang, Muntinlupa	807-1590 to 92
Kabalikat Drop-in Center	(02) 410-6396
Marillac Hills, Alabang, Muntinlupa	(02) 807-1585 and 87
Philippine National Red Cross, Manila	(02) 527-0867
Women's Crisis Center, Quezon City	(02) 924-9315/926-7744

Regions

Children's Legal Bureau, Inc.	(032) 254-5091/536-78
Door 2, Rodriguez Apartment	
0721 Escario cor. Gil Garcia Sts.	
Capitol Site, Cebu City	
DSWD Women's Help Desk	(072) 416196
Quezon Avenue, San Fernando, La Union	(fax) (072) 412-184
DSWD	(074) 442-8619
40 North Drive St.	442-7917
Leonard Wood Road, Baguio City	

DSWD Women's Help Desk Magallanes St. Tuguegarao, Cagayan	(078) 844-1636 (fax) (078) 844-1856
DSWD Women's Help Desk Teopaco St., San Fernando, Pampanga	(045) 961-2143/961-5634 (fax) (045) 961-2989
DSWD Women's Help Desk Buragwis, Legaspi City	(05221) 43114 (fax) (05221) 43115
DSWD Women's Help Desk Iloilo City	(033) 335-0771/336-5427
DSWD Women's Help Desk M.J. Cuenco Ave. cor. Gen. Maxilom Ave. Labangon, Cebu City	(032) 935-64/ 74577 (fax) (032) 312-172
DSWD Women's Help Desk Magsaysay Avenue Tacloban City	(053) 321-3322, 321-2524 (fax) (053) 325-5207
DSWD Women's Help Desk S.G. Alvarez St., Zamboanga City	(062) 991-1326 (fax) (062) 993-0652
DSWD Women's Help Desk 2nd St. cor. 8th St. Nazareth Subd., Cagayan de Oro City	(08822) 726-359 (fax) (08822) 726-355
DSWD Group Home for Women and Girls Maa, Davao City	(082) 244-0576
DSWD Women's Help Desk Suazo St. cor. Magsaysay Ave. Davao City	(082) 227-1964/227-1435 (fax) (082) 628-57
DSWD Women's Help Desk Regional Government Center Cotabato City	(064) 2112-39 to 40 (fax) (064) 2112-41

Inihanda at inilathala ng Women's Legal Bureau, Inc. noong Hunyo 1998 sa pakikipagtulungan ng National Commission on the Role of Filipino Women at United Nations Population Fund.

Karapatan sa paglathala, Women's Legal Bureau, Inc., Hunyo 1998.

Anumang bahagi ng praymer na ito ay maaring gamitin at sipiin nang walang pahintulot mula sa naglathala, bigyan lamang ng kaukulang pagkilala ito.

Ang Women's Legal Bureau, Inc. (WLB) ay isang non-government organization (NGO) na nagbibigay sa kababaihan ng serbisyong ligal at pagsasanay sa batas alinsunod sa mga prinsipyo ng peminismo at developmental law. Isinusulong din ng WLB ang interes ng kababaihan sa pamamagitan ng pagmumungkahi ng mga reporma sa batas at polisiya hinggil sa mga isyung pangkababaihan, at pagbibigay ng impormasyon hinggil dito.

Women's Legal Bureau, Inc.

11 Matimtiman St.
Teachers Village, Diliman
Quezon City

Tel Nos. 9213893/9218053

Fax No. 9214389

E-mail: wlb@philonline.com.ph

Ang lahat ng titik ay inilathala sa Palatino, 11pts., maliban sa mga pangunahing pamagat na nasa Helvetica, 18 pts., small caps bold.

Disenyo ng Aklat: Tô Austria

